

مونوکسیدکربن چیست؟

مونوکسیدکربن گازی بی‌رنگ، بی‌بو و سمی است که در اثر سوختن ناقص سوخت‌هایی مانند گاز، نفت، بنزین و زغال تولید می‌شود. این گاز می‌تواند بدون ایجاد بوی هشداردهنده باعث مسمومیت شدید و حتی مرگ شود.

منابع شایع مونوکسیدکربن

- بخاری و وسایل گرمایشی با عملکرد نامناسب
- آبگرمکن و وسایل گازسوز
- موتور خودرو و روشن بودن خودرو در فضای بسته
- موتور برق
- زغال و منقل در محیط بسته
- وسایل سوختی که تهویه مناسب ندارند.

مسمومیت با مونوکسیدکربن (CO)

واحد آموزش سلامت

شهریور ۱۴۰۵

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Clinical Guidance for Carbon Monoxide Poisoning Following Disasters and Severe Weather

علائم اصلی مسمومیت با گاز مونوکسی کربن

علائم اولیه ممکن است شبیه بیماری‌های معمولی باشند:

- سر درد
- سرگیجه
- ضعف و خستگی
- تهوع و استفراغ
- درد قفسه سینه
- تنگی نفس
- گیجی و اختلال تمرکز
- اختلال سطح هوشیاری

در مسمومیت شدید ممکن است بیهوشی، تشنج، اختلالات عصبی، اختلال ریتم قلب، آسیب قلبی، کما و مرگ رخ دهد.

پیشگیری

- نصب و بررسی منظم هشداردهنده مونوکسیدکربن در منزل
- بررسی سالانه وسایل گرمایشی و دودکش‌ها
- هرگز موتور برق را داخل خانه، پارکینگ یا فضای نیمه‌بسته روشن نکنید.
- زغال را در فضای بسته برای گرمایش یا پخت‌وپز استفاده نکنید.
- خودرو را در پارکینگ بسته روشن نگذارید.
- مسیر دودکش و تهویه وسایل گازسوز را مرتب بررسی کنید.

درمان در ICU

در صورت تشخیص یا شک قوی به مسمومیت، اکسیژن با غلظت بالا در اسرع وقت شروع می‌شود و بیمار از نظر تنفس، قلب و وضعیت عصبی تحت پایش قرار می‌گیرد. CDC توصیه می‌کند اکسیژن ۱۰۰٪ تا برطرف‌شدن علائم یا رد تشخیص ادامه یابد؛ مدت معمول درمان در موارد تأییدشده حدود ۴ تا ۵ ساعت است، ولی بر اساس وضعیت بیمار تعیین می‌شود.

در برخی مسمومیت‌های شدید، اکسیژن پرفشار (HBO) ممکن است با نظر تیم تخصصی مطرح شود؛ از جمله در برخی بیماران با کاهش سطح هوشیاری، اختلال عصبی، درگیری قلبی یا اسیدوز شدید.

اگر به مسمومیت شک کردیم چه کنیم؟

اولین اقدام، خارج کردن فرد از محیط آلوده و انتقال به هوای آزاد است؛ اما نباید جان خودتان را با ورود به محیط آلوده به خطر بیندازید.

سپس باید فوراً با اورژانس تماس گرفته و بیمار را برای ارزیابی پزشکی منتقل کرد.

تشخیص در بیمارستان

پزشک با توجه به شرح حال، علائم و سابقه تماس با CO بیمار را ارزیابی می‌کند.

ممکن است آزمایش کربوکسی‌هموگلوبین (COHb)، بررسی وضعیت عصبی، نوار قلب و سایر آزمایش‌های لازم انجام شود.

نکته مهم: پالس اکسی‌متر معمولی به‌تنهایی برای رد مسمومیت با CO قابل اعتماد نیست.